

Norsk Ornitologisk Forening (NOF) avd. Buskerud

c/o Steinar Stueflotten
Damenga 19
N-3032 Drammen

Telefon: 913 34 123 (+ 47)

e-post: buskerud@birdlife.no internett: www.birdlife.no

Deres referanse:
2021/1205-5

Deres
kontaktperson:
Jens Sveaas

Vår kontaktperson:
Marius von Glahn

Dato: 27.04.21

Kongsberg kommune
Postboks 115
3602 Kongsberg
Epost: postmottak@kongsberg.kommune.no

Høringsuttalelse fra Norsk Ornitologisk Forening avd. Buskerud til saken:

«Høring av planforslag – Høringsfrist 14. mai 2021. Kommuneplan Kongsberg kommune».

Fastsatt svarfrist er 14.05.2021.

Norsk ornitologisk forening (NOF)

NOF ble stiftet i 1957 og er en frivillig naturvernorganisasjon med omtrent 12 000 medlemmer i hele landet som fokuserer på fugler og fuglevern.

Fylkesavdelingen i tidligere Buskerud fylke representerer ca. 430 medlemmer. NOF sentralt er del av BirdLife International som har over 10 millioner medlemmer og støttespillere i 4000 avdelinger over hele verden.

En viktig del av foreningens arbeid er å være bindeledd mellom fugleinteresserte over hele landet.

Gjennom årene har bevaring av fugleartene og deres leveområder blitt mer sentralt og nødvendig i foreningens arbeid.

I det følgende skal NOF avd. Buskerud kommentere saksdokumenter fra kilden:

Kommuneplanens arealdel 2020-2030 – kildehenvisninger og bakgrunnsmateriale - som er publisert på kommunes hjemmeside.

Mimir rapport for skånsom reiselivutvikling i Gruveåsen

NOF avd. Buskerud stiller seg kritisk til planer som sikter til reiseutvikling i Barmen naturreservat.

Under punkt 1.1 i Mimir-rapporten står beskrevet at det er igangsatt et forprosjekt som skal undersøke muligheter for reiseutvikling i Gruveåsen-området. Det vises til at prosjektområdet inkluderer Barmen naturreservat.

NOF avd. Buskerud stiller seg svært kritisk til en plan hvori tiltakshaver vurderer reiselivsutvikling i et naturreservat og mener at denne intensjonen ifaresetter vernebestemmelsene beskrevet i respektiv verneforskrift.

(Referanse: <https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/2005-09-02-991>)

Derfor oppfordrer NOF avd. Buskerud kommunen til å frase alle former for reiselivsutvikling som potensielt kan berøre Barmen naturreservatet.

I samme rapport heter det at Miljødirektoratet nylig har foreslått å utvide dagens naturreservat til å gjelde hele fredningsområdet (inkl. kulturfredningsområdet).

NOF avd. Buskerud støtter forslaget om å revurdere mulighetene for reiselivsutviklingen i planområdet hvis hele området blir vernet.

Under punkt 4.4 i Mimir-rapporten beskrives en generell holding for utviklingsbehovet av Kongsberg skisenter med Funkelia som følgende:

«Lokaliseringen nær verneområdet gjør at det er viktig at all utbygging er skånsom og at driften er basert på bærekraftige prinsipper.»

NOF avd. Buskerud støtter denne holdningen fullt ut og mener at dersom denne ansvarsfulle holdningen gjør seg gjeldende i et område utenfor et naturreservat, kan det på ingen måte bli aktuelt å planlegge reiselivsutvikling innenfor naturreservatet som beskrevet under punkt 1.1 i Mimir-rapporten.

Kommuneplanens arealdel – kommuneplanbestemmelser 2020 – 2030

NOF avd. ber kommunen om å ta hensyn til hekkeplasser av rovfugl ved etablering av hensynssoner for friluftsliv og naturmiljø.

I kommuneplanen refererer kommunen til opprettelsen av hensynssoner for friluftsliv (§ 7.9) og naturmiljø (§ 7.14).

Vurderinger av slike hensynssoner skal gjøres av naturforvalter eller andre personer med tilsvarende kompetanse. NOF avd. Buskerud mener at slike vurderinger bør bl.a. omfatte unødige forstyrrelser av dyrelivet pga. ferdsel i kommunens verneområder.

En problemstilling som fortjener spesiell oppmerksomhet i slike tilfeller er innføring av ferdselsforbud i hekketiden ved rovfuglreir.

Et tilsvarende behov gjør seg gjeldende i områder med klippehekkende rovfugler – noe som gjelder spesielt arten vandrefalk som bør skjermes for unødige forstyrrelser i perioden fra 1. mars til 1. august.

Det finnes flere kjente hekkelokaliteter for vandrefalk i Kongsberg kommune i Jondalen og nedover i Lågendalen.

NOF avd. Buskerud har gjennom årene vært involvert i flere saker hvor det pågikk klatring i fjellvegger med hekkende vandrefalk eller nærgående luftsport i form av paragliding.

NOF avd. Buskerud oppfordrer Kongsberg kommune til å ta hensyn til rovfuglreir ved fastsetting av hensynssoner for friluftsliv og naturmiljø og anbefaler og inkludere et tilsvarende punkt i retningslinjene under §7.9 i respektiv saksdokument for kommuneplanens arealdel.

I denne sammenhengen ønsker NOF avd. Buskerud å vise til brev til Kongsberg kommune hvori både Naturvernforbundet i Buskerud (NiB) og Norsk Ornitologisk Forening avd. Buskerud (NOF) gir en tilrådning til kommunen om å etablere en hensynssone med ferdselsforbud rundt en kjent hekkelokalitet for fiskeørn ved Helgevann i Barmen naturreservat. Brevet er datert 27.02.21.

Ifølge brev fra Kongsberg kommune datert 13.04.21 skal saken til politisk behandling 31.05.21.

Lågen – et sentralt naturelement i Kongsberg kommune

NOF avd. Buskerud viser til Lågens viktige funksjon som sentralt naturelement, oppfordrer Kongsberg kommune til å bevare kantvegetasjonen langs Lågen og viser til NVEs veileder om vegetasjon langs vassdrag.

I rapporten *Kongsberg Økosamfunn – Kongsberg inn i en bærekraftig fremtid* fremheves verdiene av Lågen som følgende:

«Lågen er historisk sett en viktig ressurs for Kongsberg som by, i tillegg er elven og fossen flott og identitetsskapende. Elvens historiske og potensielle fremtidfunksjoner ble nevnt av samtlige grupper i idedugnaden. Alt fra rekreasjonsverdier med fiske, bading og padling, transport vei, til vanningskilde og energikilde. Elven både deler byen, og binder den sammen. Den representerer en flott fornybar ressurs og kilde til rekreasjon som må brukes fremover. Hvordan dette gjøres vil være en viktig del av Kongsberg som klimanøytral by.»

NOF avd. Buskerud er helt enig i den store betydningen Lågen har som et sentralt naturelement i Kongsberg kommune.

For å sikre at Lågen også i fremtiden er istand til å levere økosystemtjenestene som er nevnt i rapporten anbefaler NOF avd. Buskerud å følge NVEs veileder «*Kantvegetasjon langs vassdrag*» publisert februar 2019.

Under punkt 4.2 (side 12) gir veilederen gode eksempler på hvilke konkrete tiltak kommunen kan iverksette for å ivareta kantvegetasjoner langs vassdrag og hvordan aktuell lovverk er berørt. Veilederen gir også gode eksempler på hvordan Bærum kommune har implementert aktuelle vedtak i kommuneplanens arealdel.

(Referanse til NVEs veileder: <https://www.nve.no/nytt-fra-nve/nyheter-skred-og-vassdrag/ny-veileder-om-vegetasjonen-langs-vassdrag/>).

Kantvegetasjonen til elvene er viktige leveområder for svært mange arter og har en naturlig erosjonsforebyggende og flomdempende effekt (klimatilpasning mtp. ekstremnedbør).

Vegetasjonens forebyggende effekt beskrives under punkt 2 og 3 i COWI-rapporten med tittel *Blågrønne løsninger i Kongsberg kommune*. NOF avd. Buskerud gir sin tilslutning til vurderingene som er gjort under punkt 2 og 3 i denne rapporten.

Kantvegetasjonen er leveområde for et stort antall insekter som er næringsgrunnlaget for mange småfuglearter og som har pollinerende funksjon. Ved å bevare kantvegetasjonen vil også matprodusentene i regionen profitere.

Tettheten av fuglereir i kantvegetasjonen langs vassdrag kan være svært høy. Kantvegetasjonen er også viktig for liv i elva.

NOF avd. Buskerud mener at det er viktig at kantvegetasjonen langs elvene og deres naturlige løp må bevares for fremtiden!

Denne intensjonen vil representere en implementering av FNs bærekraftsmål 15.1.

Derfor anbefaler NOF avd. Buskerud kommunen å definere en fast buffersone rundt vassdrag med årssikker vannføring i fremtidige plansaker (sml. pbl § 1-8 Forbud mot tiltak mv. langs sjø og vassdrag).

Konsekvensanalyse fra NIKU: Kongsberg skisenter og utbygging av hytter i Funkelia og Gruveåsen i Kongsberg kommune

NOF avd. Buskerud kritiserer nedbyggingen av naturarealer på Funkelia som beskrevet i konsekvensanalysen fra NIKU og oppfordrer Kongsberg kommune til å se bort ifra ytterlig nedbygging av naturarealer i et område som allerede per i dag er preget av betydelige inngrep.

Under 2.1 og 2.2 i NIKU-rapporten vises hvilke konsekvenser videre utbygging av skisenteret og hytteområder på Funkelia vil medføre:

«A. Rydding av vegetasjon

B. Etablering av anleggsveier og riggområder i byggefasen. Disse antas i hovedsak bare å berøre områder som senere benyttes til nedfarter og traséer for skitrek.

C. Bakkeplanering og eventuelt drenering, etablering av gjerder og andre sikkerhetsinnretninger og andre inngrep i grunnen (grøfter) for snøproduksjon m.m. i løypetraséene

D. Trekking av strøm i grunnen eller som luftspenn og etablering av fundamentering for stolper for lyssetting av løypene, heishus og andre anlegg.

E. Etablering av konstruksjoner knyttet til skitrek – heishus og master. [...]

Utbygging av hytter Etablering av områder for fritidsbebyggelse omfatter følgende inngrep:

F. Rydding av vegetasjon

G. Etablering av anleggsveier og riggområder i byggefasen.

H. Graving av grønner (i løsmasser og fjell) for fremtidig vannforsyning, strøm og avløp).

I. Bygging av veier og parkeringsarealer.

J. Plassering av bebyggelse (boliger og eventuelt garasjeanlegg).»

I dokumentet heter det at området brukes av ca. 140 000 mennesker hvert år. NIKU konkluderer også at planområdet allerede er preget av «*betydelige inngrep og stor*

ferdsel både sommer og vinter. De skaper slitasje på vegetasjonen og virker forstyrrende på dyre- og fuglelivet. [...] For vegetasjonen er området foreslått som en utvidelse av barskogvernet.»

Hvordan mener kommunen at videre utbygging i området er bærekraftig?

Kongsberg kommune informerer på sine nettsider at kommunen skal revidere strategien for Kongsbergregionen. Under planlagt revidering skal kommunen implementere FNs bærekraftsmål i kommuneplanen (Høringsfrist 15. mai – 01. juli). (Ref: <http://www.kongsbergregionen.no/strategi-2019-2030/dokumenter-paa-hoering>)

Utbyggingsplanene for skisenteret og hytteutbyggingen på Funkelia og Gruveåsen vil komme i konflikt med FNs bærekraftsmål.

Kongsberg kommune vil følge FNs bærekraftsmål samtidig som kommunen ønsker å bygge ut verdifulle og sårbare naturarealer. For å imøtekomme FNs bærekraftsmål oppfordrer NOF avd. Buskerud Kongsberg kommune til å innta en restriktiv holdning når det gjelder utbyggingsplaner i naturarealer. Spesielt gjelder dette for fjell- og våtmarksområder.

Kommunens ansvar ved nedbygging av naturarealer

Nedbygging av naturarealer og arealendringer gjelder sammen med klimaendringene som den største trusselen mot natur og arts mangfold i Norge. Et arts mangfold som er av internasjonal interesse.

SABIMA informerer at for hele 9 av 10 arter som er ført opp på rødlisten fremstår arealendringer som hovedtrusselen (kilde: <https://www.sabima.no/hva-truer-naturen/arealendringer/>).

I Kongsberg kommune er det registrert **214 fuglearter totalt**. Herav er **55 arter klassifisert som truede arter** og oppført på den **norske rødlisten**. Truede arter er arter som står i fare for å dø ut.

(kilde: <http://nofbuskerud.net/Buskskvetten/Arkiv/2020/Artsliste-Buskerud-2019.pdf>)

Nedbygging av leveområder utgjør en av de største trusselfaktorene for vårt biologiske mangfold (ref. Meld. St. 33 (2012-2013) «Klimatilpasning i Norge»).

Et tiltak for å redusere klimagassutslipp er biotopvern gjennom bevaring av våtmark! En spesiell rolle tilkommer myr. Myrene er ikke bare potensiell leveområde for diverse fuglearter og levested for mange andre viktige planter og dyr men fremstår samtidig som en av de mest betydningsfulle terrestriske CO₂-lagrene som lagrer nytt karbon hvert eneste år.

Drenert myr er en større kilde til CO₂-utslipp enn både naturlig og restaurert myr.

I følge Miljødirektoratet står 10 naturtyper av myr oppført som truet på norsk rødliste for naturtyper.

Ødeleggelsen av myrområder står stikk i strid regjeringens initiativ om å restaurere myrområder rundt om i landet. Mer informasjon om viktigheten av intakte myrområder finnes under nettadressene: <https://www.sabima.no/trua-natur/myr/> og <https://www.regjeringen.no/no/tema/klima-og-miljo/naturmangfold/innsiktsartikler-naturmangfold/vatmark/id2339659/>

For å kunne etterkomme FNs bærekraftsmålene og for å støtte regjeringens intensjon om å bevare norsk våtmark mener NOF avd. Buskerud at Kongsberg kommune bør innta en restriktiv holdning når det kommer til nedbygging eller drenering av våtmark i alle plansaker.

Derfor anbefaler NOF avd. Buskerud at kommunen inkluderer et tilsvarende punkt som påpeker viktigheten av bevaringen av våtmark for kommunens klimaregnskap under retningslinjene under §1.5 Energi og klima i saksdokumentet for kommuneplanens arealdel.

(Regjeringen informerer om betydningen av våtmark under nettadressen: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/vatmarkene-truet-av-utbygging/id2601702/> og under nettadressen: <https://www.regjeringen.no/contentassets/baf3d13f3070419eb602b9d26903465b/verdien-av-okosystemtjenester-i-vatmark-menon-publikasjon-42-2018.pdf>).

FNs bærekraftsmål nr. 15.4 er definert som følgende: «*Innen 2030 bevare økosystemer i fjellområdet, inkludert det biologiske mangfoldet der, slik at de skal bli bedre i stand til å bidra til en bærekraftig utvikling.*»

Hvordan vil kommunen sikre at den økende trafikken i området med lastebiltransporter, massehåndtering og gravearbeider med anleggsmaskiner ifb. tomteopparbeidelser, legging av vann- og strømledninger, etablering av utfartsparkeringsplasser, ikke vil forringe naturkvalitetene i en kommune som allerede er preget av et sterkt utbyggingspress som NIKU-rapporten viser?

De fleste hyttene som bygges i dag byr på de samme kvalitetene som et bolighus med vann, strøm og kloakk. NOF avd. Buskerud stiller seg kritisk til en utbyggingspraksis hvor det etableres tilnærmet permanente bosettinger i naturarealer i denne skalaen planprogrammet legger opp til.

En gjennomsnittshytte legger beslag på om lag én dekar tomteareal. I tillegg kommer veier og annen infrastruktur, både til selve hyttebyggingen og for å betjene økende trafikk mellom byene og hytteområdene, noe trafikkmønsteret i Buskerud allerede er sterkt preget av. Økt biltrafikk bidrar til høyere CO₂-utslipp og avrenning av mikroplast og miljøgifter fra veibanen.

Oppføring som høringsinstans

NOF avd. Buskerud ønsker å bruke anledningen til å takke Kongsberg kommune for å ble hensyntatt som høringsinstans og for muligheten til å kunne bidra til denne høringssaken.

NOF avd. Buskerud ønsker Kongsberg kommune lykke til med det videre arbeidet!

Med vennlig hilsen,

Marius von Glahn
naturvernkontakt
Tlf.: 991 60 745

Steinar Stueflotten
styreleder
Tlf.: 913 34 123